

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه درسی رشته

دانش اجتماعی مسلمین

Social Knowledge of Muslims

مقطع دکتری تخصصی

گروه آموزشی - دانشگاهی

پهلو

نام رشته: دانش اجتماعی مسلمین

عنوان گرایش: -

گروه تحصیلی: علوم انسانی

دوره تحصیلی: دکتری تخصصی

زیر گروه تحصیلی: علوم حوزوی-دانشگاهی

نوع مصوبه: بازنگری

پیشنهادی: دانشگاه غیر دولتی- غیر انتفاعی باقرالعلوم (ع)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۳/۱۷

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته دانش اجتماعی مسلمین، در جلسه شماره ۲۷ تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۷ گروه تخصصی برنامه‌ریزی و گسترش دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی و پژوهشی خاص (حوزوی-دانشگاهی) به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه حوزوی-دانشگاهی پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی، جایگزین برنامه درسی رشته دانش اجتماعی مسلمین مصوب جلسه ۷۹۶ تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۴ شورای عالی برنامه‌ریزی بازنگری شده است.

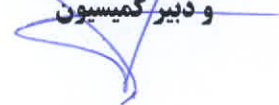
ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه حوزوی-دانشگاهی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر قاسم عموعابدینی
معاون آموزشی و رئیس کمیسیون

دکتر رضا نقی‌زاده
مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی
و دبیر کمیسیون

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

برنامه درسی دانش اجتماعی مسلمین

Social Knowledge of Muslims

مقطع دکتری تخصصی

گروه علوم حوزوی - دانشگاهی

بر اساس مصوبه جلسه شماره ۷۹۶ تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۴ شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

برنامه درسی دانش اجتماعی مسلمین

Social Knowledge of Muslims

مقطع دکتری تخصصی

تهیه‌کنندگان:

استاد دانشگاه باقرالعلوم (ع)
دانشیار دانشگاه باقرالعلوم (ع)
دانشیار مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

دکتر شمس الله مریجی
دکتر نعمت اله کرم اللهی
دکتر قاسم ابراهیمی پور

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده
۱.	زبان عربی معاصر (۱)	زبان عربی معاصر
۲.	فلسفه علوم اجتماعی	فلسفه علوم اجتماعی
۳.	تحلیل تحولات اجتماعی معاصر در جهان اسلام	بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه شناسی (۱)
۴.	تحلیل ادوار علوم عقلی	تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۱)
۵.	تحلیل ادوار علوم نقلی	تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۲)
۶.	چالش‌های نظری معاصر در جهان اسلام (۱)	چالش‌های نظری معاصر در جهان اسلام
۷.	بازشناسی تفکر اجتماعی مسلمین تا دوران معاصر	بازشناسی تطورات علم اجتماعی مسلمین
۸.	روش‌شناسی تفکر اجتماعی مسلمین	روش‌شناسی علم اجتماعی مسلمین
۹.	اندیشمندان غربی تأثیر گذار در جهان اسلام	اندیشمندان غربی تأثیر گذار بر اندیشه اجتماعی مسلمین
۱۰.	چالش‌های نظری معاصر در جهان اسلام (۲)	چالش‌های فرهنگی - اجتماعی ایران معاصر
۱۱.	نقد و بررسی گفتمان شرق شناسی	بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه شناسی (۲)
۱۲.	اخوان المسلمین	جریان‌شناسی انتقادی روشنفکری معاصر در ایران بعد از انقلاب اسلامی
۱۳.	جامعه‌شناسی دین	رویکرد انتقادی به جامعه‌شناسی دین
۱۴.		روش تحقیق در علم اجتماعی مسلمین

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

علم به معنای عام و علم اجتماعی به معنای خاص، ریشه در بسترهای معرفتی و اجتماعی داشته و هر زیست‌بوم فرهنگی - اجتماعی، دانش متناسب با مسائل و نیازهای خود را تولید می‌کند. بنابراین، علم تولید شده در زیست‌بوم معرفتی و فرهنگی غرب، ظرفیت و تناسب لازم را برای شناخت و تدبیر مسائل جهان اسلام ندارد. به تعبیر آیت‌الله خامنه‌ای «سیاری از مباحث علوم انسانی، مبتنی بر فلسفه‌هایی هستند که مبنایش مادیگری است، مبنایش حیوان انگاشتن انسان است، عدم مسؤولیت انسان در قبال خداوند متعال است، نداشتن نگاه معنوی به انسان و جهان است، خوب این علوم انسانی را ترجمه کنیم، آنچه را که غربی‌ها گفتند و نوشتند عیناً ما هم همان را بیاوریم به جوان خودمان تعلیم بدهیم، در واقع شکاکیت و تردید و بی‌اعتقادی به مبانی الهی و اسلامی و ارزش‌های خودمان را در قالب درسی به جوانان منتقل کنیم؛ این چیز مطلوبی نیست» (بیانات در دیدار استادان دانشگاه ۸/۶/۸۸).

بر این اساس، دانشگاه باقرالعلوم (ع) با ابتناء بر نگاه فوق و برای پاسخ به نیازها و مسائل کنونی جامعه اسلامی رشته «دانش اجتماعی مسلمین» را در مقطع دکتری طراحی کرده است. علم اجتماعی اسلامی، به‌رغم پیشینه تاریخی و تمدنی خود، با حضور علم اجتماعی مدرن در مراکز رسمی آموزشی و پژوهشی در جهان اسلام و به‌ویژه ایران، مورد غفلت نهاد علم واقع شده و به ابژه مطالعات جامعه‌شناسی مدرن تبدیل شده است. بر این اساس، اندیشه‌ی اجتماعی متفکران مسلمان معاصر با گسست از پیشینه تاریخی خود، روش معرفتی متناسب با فرهنگ و تمدن اسلامی را پیدا نکرده است. رشته تحصیلی دانش اجتماعی مسلمین در صدد صورت‌بندی نظری علم اجتماعی جهان اسلام و نیز تبیین مسائل جامعه از منظر این نظریات است و به همین دلیل هویت معرفتی این دانش متأثر از معنای علم در حوزه فرهنگ و تمدن اسلامی است. این رشته بر آن است تا از طریق بازاندیشی انتقادی و کشف نظام مسائل علم اجتماعی مدرن و عرضه این مسائل بر منابع و آموزه‌های اسلامی و تراش غنی اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان، نسبت به «صورت‌بندی دانش اجتماعی روشمند و متناسب با فرهنگ و تمدن اسلامی» و نیز بازسازی مبنایی علم اجتماعی مدرن، اقدام کند.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

علم اجتماعی مسلمین به اندیشه، دانش و علم اجتماعی دنیای اسلام می‌پردازد و هویت معرفتی این دانش را با توجه به معنای علم در حوزه فرهنگ و تمدن اسلامی شناسایی کرده و مبادی اندیشه اجتماعی معاصر مسلمانان و تلاش متفکران اسلامی را ارزیابی و بررسی نقادانه می‌کند و تولید دانش اجتماعی مبتنی بر حوزه معرفتی ناب اسلامی در برابر چالش‌های معرفتی و فرهنگی معاصر را در دستور کار خود قرار می‌دهد.

اهداف:

- بررسی انتقادی مبانی معرفتی علم اجتماعی مدرن
- بازخوانی سنت و روش‌های اندیشه اجتماعی جهان اسلام
- تولید نظریه‌های اجتماعی مبتنی بر حکمت و عقلانیت اسلامی
- تبیین تحولات اجتماعی جهان معاصر بر پایه‌ی حوزه‌ی معرفتی اسلام

پ) ضرورت و اهمیت

علم اجتماعی اسلامی به رغم پیشینه تاریخی و تمدنی خود، با حضور دانش اجتماعی مدرن در مراکز علم کشورهای اسلامی مورد غفلت قرار گرفته و بیشتر موضوع پژوهش‌های جامعه‌شناسی مدرن واقع شده است. اندیشه اجتماعی معاصر با گسست از پیشینه تاریخی، روش معرفتی متناسب با فرهنگ و تمدن اسلامی را پیدا نکرده است. بازخوانی و بررسی اندیشه اجتماعی متفکرین مسلمان و تلاش برای پدید آوردن دانش روشمند متناسب با حوزه فرهنگ و تمدن اسلام، ضرورت تأسیس این رشته را توجیه می‌کند.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱) - توزیع واحدها

تعداد واحد	نوع درس
۶	درس جبرانی
۱۲	درس تخصصی
۶	درس اختیاری
۱۸	رساله
۴۲	جمع

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	درس مرتبط
آشنایی با مبانی و نظریات علمی در رشته‌های مختلف علوم انسانی	فلسفه علوم اجتماعی، اندیشمندان غربی تأثیرگذار بر اندیشه اجتماعی مسلمین
بازاندیشی و بازسازی نظریات و مکاتب و حوزه‌های جامعه‌شناسی غربی	بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه‌شناسی (۱)؛ بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه‌شناسی (۲)؛ رویکرد انتقادی به جامعه‌شناسی دین
بازخوانی منابع و معارف اسلامی	تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۱)؛ تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۲)؛ بازشناسی تطورات علم اجتماعی مسلمین؛ روش‌شناسی علم اجتماعی مسلمین؛ روش تحقیق در علم اجتماعی مسلمین
آشنایی چالش‌های نظری و فرهنگی جهان اسلام و ایران	چالش‌های نظری معاصر در جهان اسلام؛ چالش‌های فرهنگی - اجتماعی ایران معاصر
آشنایی انتقادی با جریان‌های روشنفکری معاصر	جریان‌شناسی انتقادی روشنفکری معاصر در ایران بعد از انقلاب اسلامی
تعمیق آگاهی دانشجویان نسبت به معارف اسلام	تمام دروس رشته

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

اتمام سطح سه حوزه علمیه یا داشتن کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های علوم اجتماعی
موفقیت در آزمون کتبی و مصاحبه علمی

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس جبرانی

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	نظری	عملی	نظری - عملی	عملی	نظری			
	۱۶	۱۶				۲	زبان عربی معاصر	
		۳۲				۲	فلسفه علوم اجتماعی	
		۳۲				۲	بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه شناسی (۱)	

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	نظری	عملی	نظری - عملی	عملی	نظری			
	۳۲					۲	تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۱)	
تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۱)	۳۲					۲	تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۲)	
	۳۲					۲	چالش‌های نظری معاصر در جهان اسلام	
	۳۲					۲	بازشناسی تطورات علم اجتماعی مسلمین	
	۳۲					۲	روش‌شناسی علم اجتماعی مسلمین	
	۳۲					۲	اندیشمندان غربی تأثیرگذار بر اندیشه اجتماعی مسلمین	

جدول (۴) - عنوان و مشخصات کلی دروس اختیاری

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	عملی	نظری	نظری - عملی	عملی	نظری			
		۳۲				۲	چالش‌های فرهنگی - اجتماعی ایران معاصر	
بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه شناسی (۱)		۳۲				۲	بررسی انتقادی نظریات و مکاتب جامعه شناسی (۲)	
		۳۲				۲	جریان‌شناسی انتقادی روشنفکری معاصر در ایران بعد از انقلاب اسلامی	
		۳۲				۲	رویکرد انتقادی به جامعه‌شناسی دین	
		۳۲				۲	روش تحقیق در علم اجتماعی مسلمین	

فصل سوم
ویژگی‌های دروس

دکتری تخصصی رشته دانش اجتماعی مسلمین

عنوان درس به فارسی:		زبان عربی معاصر	
عنوان درس به انگلیسی:		Contemporary Arabic language	
نوع درس و واحد	پایه □ نظری □	ندارد	دروس پیش نیاز:
تخصصی □ عملی □	اختیاری □	۲	دروس هم نیاز:
رساله / پایان نامه □	نظری-عملی □	۳۲	تعداد واحد:
			تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

اهداف:

- آشنایی با ویژگی های عربی معاصر و تمایزاتش با عربی کلاسیک
- دسته بندی مهمترین متون مرجع عربی در حوزه اندیشه معاصر مسلمانان
- تقویت درک مطلب از نصوص منتخب

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ۵۰ درصد
- آزمون پایان نیم سال ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی، آزمایشگاه زبان

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- مالک بن نبی، مشکلة الأفكار فی العلم الإسلامی، دارالفکر المعاصر، بیروت، ۲۰۰۲.
- فهمی هویدی، العرب و ایران؛ مراجعة فی التاريخ و السیاسة، المركز العربی للأبحاث و دراسة السیاسات، دوحه، ۲۰۱۰.
- فتحی حسن ملکاوی، مقالات فی اسلامیة المعرفة، عمان، ۲۰۱۸.
- طه عبدالرحمن، العمل الدینی و تجدید العقل، الرباط، المركز الثقافی العربی، ۱۹۹۷.
- طه عبدالرحمن، روح الدین؛ من ضیق العلمانیة إلى سعة الإلتمانیة، بیروت، المركز الثقافی العربی، ۲۰۱۲.
- حسن حنفی، مقدمة فی علم الإستغراب، الدار الفنیة للنشر و التوزیع، القاهرة، ۱۹۹۱.
- محمد أركون، من الإجتهد إلى نقد العقل الإسلامی، دارالساقی، ۱۹۹۱.
- محمد عابد الجابری، مدخل إلى فلسفة العلوم؛ العقلانیة المعاصرة و تطور الفكر العلمی، بیروت، ۲۰۰۲.
- محمد الغزالی، سرّ تأخّر العرب و المسلمین، محمد الغزالی، نهضة مصر للطباعة و النشر و التوزیع، القاهرة، ۲۰۰۵.
- محمد عماره، مخاطر العولمة علی الهوية الثقافیة، نهضة مصر للطباعة و النشر و التوزیع، القاهرة، ۱۹۹۹.

فلسفه علوم اجتماعی		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Philosophy of Social Science	عنوان درس به انگلیسی:
نظری ☒ جبرانی ☒	ندارد	دروس پیش نیاز:
تخصصی ☐ عملی ☐		دروس هم نیاز:
اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف کلی: بررسی و نقد مکاتب و رویکردهای فلسفه علوم اجتماعی مدرن و غربی براساس مبانی و نظریه های فلسفی حکمت اسلامی

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱. کلیات

چیستی نظریه

روش و روش شناسی

سطوح مختلف روش شناسی اعم از بنیادین و کاربردی

مناسبات روش، نظریه و روش شناسی

۲. بررسی و نقد رویکردها و مکاتب فلسفه علوم اجتماعی

پوزیتیویسم

هرمنوتیک

انتقادی

تبارشناسی

پدیدارشناسی فلسفی

رنالیسم انتقادی متعالیه

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی

دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

درصد

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال

۱۰۰ درصد

آزمون پایان نیم سال

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- ایون شرت، فلسفه علوم اجتماعی قاره ای، ترجمه هادی جلیلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۷
- حمید پارسانیا، روش شناسی انتقادی حکمت صدرایی، قم، فردا، ۱۳۹۰
- حمید پارسانیا، فلسفه و روش در علوم اجتماعی، تهران، مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۴۰۱
- حمید پارسانیا، جهان های اجتماعی، قم، فردا، ۱۳۹۱
- آلن راین، فلسفه علوم اجتماعی، ترجمه عبدالکریم سروش، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷
- تد بنتون، فلسفه علوم اجتماعی، ترجمه شهناز مسمی پرست، تهران، آگه، ۱۳۸۴
- مایکل روت، فلسفه علوم اجتماعی، ترجمه محمد شجاعیان، تهران، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۹

عنوان درس به فارسی:		بررسی و نقد مکاتب و نظریات جامعه‌شناسی (۱)	
عنوان درس به انگلیسی:		Reviewing and criticizing schools and theories of sociology	
نوع درس و واحد	نظری ☐ جبرانی ☐	ندارد	
	تخصصی ☒ عملی ☐		
دروس پیش نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:	۲		
تعداد ساعت:	۳۲		
	اختیاری ☐ نظری-عملی ☐		
	رساله / پایان‌نامه ☐		

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

اهداف:

نظر به پیوند میان علم و فرهنگ و نیز شکل‌گیری نظریات علمی در تعامل با فرهنگ و در پاسخ به مسائل و نیازهای معرفتی و اجتماعی جامعه، هر جامعه‌ای در پاسخ به نیازهای نوبه‌نو، علوم و نظریات متناسب با زیست‌بوم معرفتی - فرهنگی خود را تولید می‌کند. در این میان، علم اجتماعی نیز در طول تاریخ اندیشه بشری، به تناسب فرهنگ و تاریخ (زمینه‌های معرفت‌شناختی، هستی‌شناختی و انسان‌شناختی، و بسترهای اجتماعی) به صورت‌های گوناگون حضور داشته است. جامعه‌شناسی مدرن، در واقع، گونه‌ای از علم اجتماعی است که با ابتناء بر مبانی هستی‌شناسی سکولاریستی، انسان‌شناسی اومانیستی و معرفت‌شناسی مدرن و در پاسخ به مسائل اجتماعی قرن‌های نوزدهم و بیستم جهان غرب شکل گرفت؛ بدیهی است که انتقال این علوم از زیست‌بوم معرفتی - اجتماعی خود در جوامع غربی به جوامع غیرغربی بسترساز پیامدهای مختلف معرفتی، فرهنگی و اجتماعی در جامعه میزبان می‌شود، از این رو در ترویج نظریات و مکاتب جامعه‌شناختی غربی باید کوشید تا افزون بر شناخت دقیق و مبنایی این نظریات، نسبت به نقد بنیادین و روش‌شناختی آنها، نیز همت گمارد. درس «بررسی و نقد مکاتب و نظریات جامعه‌شناسی (۱)»، به عنوان یک درس جبرانی و با هدف آشنایی مبنایی دانشجویان مقطع دکتری رشته دانش اجتماعی مسلمین با اندیشه بنیانگذاران جامعه‌شناسی مدرن و اتخاذ موضع انتقادی نسبت به آن تدوین و ارائه می‌شود.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- کلیات؛
 - مفهوم‌شناسی فرهنگ، علم، نظریه، جامعه، تاریخ،
 - گونه‌شناسی نسبت میان علم و فرهنگ
 - شناخت نسبت میان نظریه و فرهنگ
- ۲- علم اجتماعی در جهان اسلام و جهان غرب
 - تاریخچه و زمینه‌های اجتماعی
 - مبانی فلسفی
- ۳- گونه‌شناسی نظریات و مکاتب جامعه‌شناسی غربی
 - اثباتی، تفسیری، انتقادی و...

- واقعیت اجتماعی، تعریف اجتماعی، رفتار اجتماعی، تلفیقی

۴- آشنایی مبنایی با نظریات بنیانگذاران اروپایی و آمریکایی علم جامعه‌شناسی؛

- آگوست کنت، امیل دورکیم، کارل مارکس، ماکس وبر، گنورگ زیمل، هربرت مید

۵- نقد مبنایی، روش‌شناختی و بنایی نظریات بنیانگذاران جامعه‌شناسی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی

دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ... درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۱۰۰درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آرون، ریمون (۱۳۷۲)، مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی، ترجمه باقر پرهام، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی

- سیدمن، استیون (۱۳۹۸)، کشاکش آراء در جامعه‌شناسی، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی

- کرایب، یان (۱۳۸۶)، نظریه اجتماعی کلاسیک، ترجمه شهناز مسمی‌پرست، تهران: نشر آگه

- کالینیکوس، الکس (۱۳۸۳)، درآمدی تاریخی بر نظریه اجتماعی، ترجمه اکبر معصوم‌بیگی، تهران: نشر آگه

- کوزر، لوئیس آلفرد (۱۳۹۲)، زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: ناشر علمی

- ریتزر، جورج (۱۴۰۰)، نظریه جامعه‌شناسی، ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.

- پارسانیا، حمید (۱۳۹۳)، جهان‌های اجتماعی، قم: نشر کتاب فردا.

- پارسانیا، حمید (۱۳۹۵)، روش‌شناسی انتقادی حکمت صدرایی، قم: نشر کتاب فردا.

تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۱)		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Analysis of periods of intellectual and theoretical knowledges	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش نیاز:
تخصصی ☒ عملی ☐		دروس هم نیاز:
اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

اهداف:

تبیین دوره‌های رشد و افول، زمینه‌های غیر معرفتی و مبانی معرفتی دانش عقلی و نقلی مسلمین در مقاطع گوناگون

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- گونه‌ها و روش‌های دوره‌بندی تاریخ علم
- دوره‌های علوم حدیث و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیر معرفتی آن
 - ⊕ صدور، تبویب و تدوین آثار حدیثی (از بعثت تا ۲۶۰ق)
 - ⊕ تکامل (۲۶۰-۴۶۰ق)
 - ⊕ رکود (۴۶۰-۱۰۳۴ق)
 - ⊕ شکوفایی اول (۱۱۳۴ - ۱۰۳۴)
 - رشد عرضی (۱۱۳۴-۱۳۱۹ق)
 - شکوفایی دوم (۱۳۱۹-۱۴۴۲ق)
- دوره‌های علم تفسیر و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیر معرفتی آن
 - تأسیس و توسعه (ابتدای بعثت تا ۲۶۰)
 - شکوفایی (۲۶۰-۶۵۶)
 - رکود اول (۶۵۶-۹۱۶)
 - رونق (۹۱۶-۱۱۳۴)
 - رکود دوم (۱۱۳۴-۱۳۳۷)
 - حضور اجتماعی تفسیر (۱۳۳۷ تا کنون)
- دوره‌های علم فقه و اصول و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیر معرفتی آن
 - تأسیس و تبویب (۱۱-۲۶۰)
 - تکامل (۲۶۰-۴۶۰)

○ رکود (۴۶۰-۶۰۰)

○ شکوفایی اول (۶۰۰-۱۰۳۰)

○ رکود اجتهاد (۱۰۳۰-۱۱۸۵)

○ شکوفایی دوم (۱۲۶۰-۱۱۸۵)

○ ظهور ظرفیت‌های اجتماعی، سیاسی و ... (۱۲۶۰-۱۴۴۲)

- دوره‌های علم تاریخ؛ مکاتب، گونه‌ها، سبک‌ها و شیوه‌های تاریخ‌نگاری در جهان اسلام و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیرمعرفتی آن
- دوره‌های سایر علوم؛ علوم ادبی، علم قرائت و ...

ن) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- سیدمحمد کاظم طباطبایی، تاریخ حدیث شیعه جلد ۱ و ۲، قم، دارالحدیث.
- خدایاری، علی نقی و الیاس پوراکبر، تاریخ حدیث شیعه در سده‌های هشتم تا یازدهم هجری، دار الحدیث، قم، ۱۳۸۵.
- قاسم ابراهیمی پور، درآمدی جامعه‌شناختی بر ادوار حدیث شیعه، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۴۰۱.
- بابایی علی اکبر، بررسی مکاتب تفسیری، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۶.
- پارسا، فروغ، تفاسیر شیعی و تحولات تاریخی ایران، سده‌های دهم و یازدهم هجری، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چاپ اول، ویرایش اول، ۱۳۹۲.
- طالقانی عبدالوهاب، تاریخ تفسیر، تحقیقی در متون تفسیری و بررسی ادوار تفسیر، تهران، مؤسسه انتشارات نبوی، ۱۳۷۷.
- قاسم ابراهیمی پور، درآمدی جامعه‌شناختی بر ادوار تفسیر امامیه، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۴۰۲.
- جعفر سبحانی، تاریخ فقه و فقهای امامیه، ترجمه حسن جلالی، دانشگاه امام صادق، تهران، ۱۳۸۷.
- اسلامی، رضا، مدخل علم فقه (ادوار، منابع، مفاهیم، کتاب‌ها و رجال فقه مذاهب اسلامی)، مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، قم، ۱۳۸۴.
- ساخت، یوزف، دیباچه‌ای بر فقه اسلامی، ترجمه اسدالله نوری، هرمس، تهران، ۱۳۸۸.
- چیس اف. رابینسن، تاریخ‌نگاری اسلامی، ترجمه مصطفی سبحانی، تهران، پژوهشگاه تاریخ اسلام، ۱۳۸۹.
- صادق آئینه‌وند، علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۷.

عنوان درس به فارسی:		تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۲)	
عنوان درس به انگلیسی:		Analysis of periods of intellectual and theoretical knowledges	
دروس پیش نیاز:		تحلیل ادوار علوم عقلی و نقلی (۱)	
دروس هم نیاز:			
تعداد واحد:	۲	نوع درس و واحد پایه ☐ نظری ☒	
تعداد ساعت:	۳۲	تخصصی ☒ عملی ☐ اختیاری ☐ نظری-عملی ☐ رساله / پایان نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف کلی: تبیین دوره‌های رشد و افول و زمینه‌های غیر معرفتی و مبانی معرفتی دانش عقلی و نقلی مسلمین در مقاطع گوناگون

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

• دوره‌های علم کلام اسلامی و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیر معرفتی آن

- تکوین، تدوین و توسعه (ابتدای بعثت تا سال ۲۶۰ق)
- شکوفایی (۲۶۰-۶۶۰ق)
- تحول و تکامل (۶۶۰-۸۹۶ق)
- افول (۸۹۶-۱۳۵۰ق)
- احیا (۱۳۵۰-۱۴۴۲ق)

○ دانش اجتماعی کلامی؛ علم عمران، نظریات اجتماعی متکلمین شیعه

• دوره‌های علم فلسفه اسلامی (حکمت نظری و عملی) و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیر معرفتی آن

- حکمت نبوی (از بعثت تا ۲۱۵ ه.ق)
- ترجمه و تالیف (۳۰۰-۲۱۵)
- تاسیس و تکامل (۴۲۸-۳۰۰)
- افول فلسفه مشاء و ظهور مکتب رقیب (۶۵۴-۴۲۸)
- احیای حکمت مشاء و همجواری با رویکردهای رقیب (۶۵۴-قرن ۱۱)
- تاسیس و تکامل حکمت متعالیه (قرن ۱۱ تا قرن ۱۴)
- مواجهه حکمت متعالیه با فلسفه غرب (قرن ۱۵)

• دوره‌های تصوف و عرفان و مبانی و زمینه‌های معرفتی و غیر معرفتی آن

- تاسیس (از قرن اول تا پایان قرن دوم)،
- بالندگی و تکامل (از قرن سوم تا قرن اوائل قرن هفتم)،
- اوج شکوفایی: (از قرن هفتم تا پایان قرن نهم)،
- افول: از اواخر قرن نهم تا قرن یازدهم،

○ احیا و بازیابی: از قرن یازدهم تا به امروز

- سیاست‌گذاری‌های علمی و نقش آن در تاریخ علم
- تطورات طبقه‌بندی علوم در جهان اسلام و تاثیر آن بر نهاد علم.
- مواجهات جریان‌های عقلی و نقلی با علوم مدرن

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- مطهری مرتضی، خدمات متقابل اسلام و ایران
- محمد عابد الجابری، تکوین العقل العربی
- حسن حنفی، من النقل الی العقل
- سیدیدالله یزدان‌پناه، مبانی و اصول عرفان نظری
- هانری کربن؛ تاریخ فلسفه‌ی اسلامی

- ماجد فخری، سیر فلسفه در جهان اسلام؛ ترجمه زیر نظر نصرالله پورجوادی
- حنا الفاخوری، خلیل الجبر؛ تاریخ فلسفه در جهان اسلامی
- رسول رضوی، تاریخ کلام امامیه، قم، دارالحدیث.

○ جبرئیلی، محمدصفر، سیر تطور کلام شیعه (دفتر دوم: از عصر غیبت تا خواجه نصیر طوسی)، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، ۱۳۸۹.

- علی امینی‌نژاد، آشنایی با مجموعه عرفان اسلامی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۷۸.
- شبلی نعمانی؛ تاریخ علم کلام؛ ترجمه‌ی سید محمدتقی فخر داعی گیلانی
- قاسم غنی؛ تاریخ تصوف در اسلام

روش‌شناسی علم اجتماعی مسلمین		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	methodology of Muslim's social knowledge	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی ☒ عملی ☐		دروس هم‌نیاز:
اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف کلی: بازخوانی رویکردها، روش‌ها و نظریه‌های اجتماعی متفکرین مسلمان و زمینه‌های معرفتی و غیرمعرفتی آن.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- کلیات
 - تعریف روش‌شناسی
 - سطوح مختلف روش‌شناسی؛ کاربردی و بنیادی
 - ارتباط روش با نظریه، فلسفه، هدف و موضوع
- رویکرد فلسفی (علم مدنی، اخلاق مبتنی بر فلسفه: مسکویه، خواجه نصیر و ...)
- رویکرد کلامی (علم عمران، نظریه‌های کلامی شیعه و ...)
- رویکرد عرفانی (نظریه ادوار و اکوار تاریخی)
- رویکرد فقهی (نظریه‌های هنجاری و انتقادی، فقه اجتماعی و ...)
- رویکرد تفسیری (تفسیر اجتماعی در صد سال اخیر)
- رویکرد تاریخی و سفرنامه‌نویسی (مسعودی، مسکویه، ابوریحان، ابن فضلان، ابن بطوطه و ...)
- رویکردهای ترویجی (سیاست‌نامه، اندرزنامه، نصیحت‌الملوک، فتوت‌نامه، شعر و داستان و ...)
- رویکردهای معاصر
 - رویکردهای سنت‌بسنده (غرب‌ستیز، اخباری‌گری، سلفی‌گری و ...)
 - رویکردهای مدرن آشکار و پنهان (غرب‌گرا).
 - رویکردهای سنتی فعال (غرب‌گزین)
 - سنت‌گرایان (رنه‌گون، سیدحسین نصر و ...)
- تعاملات تاریخی جریان‌های ظاهرگرا، باطن‌گرا و عقل‌گرا

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی

دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال
آزمون پایان نیم‌سال

۴۰ درصد

۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- جمعی از نویسندگان، روش شناسی بنیادین اندیشمندان معاصر جهان اسلام - جلد اول، قم، ناشر مرکز اسلامی للدراسات الاستراتيجية وابسته به العتبه العباسیه المقدسه، ۱۴۰۰.
- ابونصر فارابی، احصاء العلوم، بیروت، دار و مکتبه الهلال، ۱۳۷۹.
- تاریخ مسعودی
- بن بطوطه، سفرنامه ابن بطوطه.
- ابوریحان بیرونی، تحقیق ما للهند
- ابن مسکویه، تجارب الامم
- خواجه نصیرالدین طوسی، اخلاق ناصری
- خواجه نظام الملک، سیاست‌نامه
- ابن خلدون، مقدمه
- میرزا محمدعلی شاه آبادی، شذرات المعارف عارف، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، سازمان انتشارات، ۱۳۸۷.
- حمید پارسانیا، هفت موج اصلاحات،
- حمید پارسانیا، انواع و ادوار روشنفکری
- حسین اژدری و همکاران، اندیشه‌های اجتماعی متفکران مسلمان

چالش‌های نظری معاصر در جهان اسلام		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Contemporary theoretical challenges in the Islamic world	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☒		دروس پیش نیاز: ندارد
تخصصی ☒ عملی ☐		دروس هم‌نیاز:
اختیاری ☐ نظری-عملی ☐		تعداد واحد: ۲
رساله / پایان‌نامه ☐		تعداد ساعت: ۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

اهداف:

- مفهوم‌شناسی و روش مطالعه چالش‌ها
- تحلیل خاستگاه و فرایند گسترش چالش‌های فکری - معرفتی معاصر در جهان اسلام
- آشنایی با مهمترین چالش‌های فکری - معرفتی معاصر جهان اسلام و تحلیل ابعاد و مؤلفه‌های آنها
- تقویت مهارت مواجهه با چالش‌ها

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

❖ **کلیات و مفاهیم**

- چالش
- مساله
- بحران
- تفاوت ماهوی و پیامدی چالش، مسأله و بحران
- تفاوت مواجهه با چالش، مسأله و بحران

❖ **روش مطالعه چالش‌ها**

- مبانی هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و معرفت‌شناختی چالش‌ها
- زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، علمی، سیاسی و... پیدایش چالش‌ها
- عوامل موثر در پیدایش و گسترش چالش‌ها
- دامنه و قلمرو چالش؛ فردی، گروهی، سازمانی و نهادی
- گونه‌شناسی سطوح چالش؛ لایه هویتی، لایه سبک زندگی
- گونه‌شناسی واکنش اقشار اجتماعی در قبال چالش؛ خنثی، انفعالی، فعال (ایجابی، سلبی)
- تحلیل پیامدهای نظری و عملی چالش‌ها
- روند پژوهی تحولات چالش‌ها در حوزه‌های مختلف
- راهکارهای مواجهه نظری و عملی با چالش‌ها

❖ **چالش‌ها:**

○ سکولاریسم؛

- نظری؛ ماتریالیسم، شکاکیت معرفتی، تفسیر پراگماتیستی و کاکردگرایانه از دین
- معنوی؛ اسلام رحمانی، دینداری سکولار و...
- اجتماعی- سیاسی؛ جدایی دین از سیاست و اجتماع، مخالفت با نهاد روحانیت و...

○ لیبرالیسم و نئولیبرالیسم؛ در حوزه دین، فرهنگ، سیاست و اقتصاد

○ نئومارکسیسم

○ فمینیسم

○ پراگماتیسم

○ پدیدارشناسی

○ خوانش‌های مدرن و التقاطی از اسلام و قرآن

○ چالش افراط‌گرایی و گروه‌های تکفیری

○ ...

• (ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

- مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

• (ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

• (ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- ابزار آموزشی و کمک آموزشی

• (چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- ۱- سکولاریزم و معنویت، حمید پارسانیا، فصلنامه علوم سیاسی سال ۸۴ شماره ۷۹
- ۲- سنت، ایدئولوژی، علم، حمید پارسانیا، بوستان کتاب ۱۳۹۴
- ۳- جهتنی شدن و دین، فرصت‌ها و چالش‌ها؛ محمد جواد صاحبی
- ۴- آینده در قلمرو اسلام (المستقبل لهذا الدین) ترجمه آیت الله خامنه‌ای
- ۵- اسلام و تنگناهای انسان متجدد؛ سید حسین نصر
- ۶- منزلت عقل در هندسه معرفت دینی؛ تالیف آیت الله جوادی آملی
- ۷- اسلام و لیبرالیسم احمد واعظی
- ۸- تاملی در مفهوم چالش در ادبیان اجتماعی؛ دکتر علی ذو علم
- ۹- روش تحلیل چالش‌های نظری در دانش اجتماعی؛ شمس الله مریجی
- ۱۰- اسلام و چالش‌های فکری معاصر؛ اکبر اسدعلیزاده

عنوان درس به فارسی:		اندیشمندان غربی تأثیرگذار بر اندیشه اجتماعی مسلمین	
عنوان درس به انگلیسی:		Western thinkers influencing the social thought of Muslims	
نوع درس و واحد	پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش نیاز:
تخصصی ☒ عملی ☐	اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲	دروس هم نیاز:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد واحد:
			تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

اهداف:

- تحلیل مهمترین جریان‌های معرفتی در غرب با تأکید بر تأثیر آنها بر اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان
- تحلیل فرایند و چگونگی تأثیرگذاری اندیشمندان غربی بر روشنفکران مسلمان
- شرایط، زمینه‌ها و آثار معرفتی و اجتماعی ورود اندیشه‌های غربی به جهان اسلام

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

- جریان عقل‌گرا؛ دکارت، لایبنیتس، اسپینوزا و...
- جریان تجربه‌گرا؛ بیکن، لاک، هیوم و...
- ایده آلیسم آلمان؛ کانت، هگل و...
- پدیدارشناسی هوسرل و مرلوپونتی
- پدیدارشناسی فلسفی هایدگر و گادامر
- فلسفه زبانی ویتگنشتاین

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی: (۳ تا ۵ مورد را ذکر نمایید)

- کاپلستون، فردریک، تاریخ فلسفه
- راسل برتراند، تاریخ فلسفه غرب، ترجمه نجف دریابندی
- شایگان، داریوش، آسیا در برابر غرب

- پارسانیا، حمید؛ سنت، ایدئولوژی، علم
- مجتهدی، کریم؛ نگاهی به فلسفه‌های جدید و معاصر در جهان غرب
- مجتهدی، کریم؛ آشنایی ایرانیان با فلسفه‌های جدید غرب
- حائری، عبدالهادی؛ نخستین رویارویی‌های اندیشه‌گران ایران با دو رویه‌ی تمدن بورژوازی غرب
- مودودی، ابوالاعلی؛ نحن و الحضاره الغربیه
- سید قطب؛ معرکه الاسلام و الرأسمالیه

-

عنوان درس به فارسی:		چالش‌های فرهنگی - اجتماعی ایران معاصر	
عنوان درس به انگلیسی:		Cultural-social challenges of contemporary Iran	
نوع درس و واحد	پایه ☐ نظری ☐	چالش‌های نظری در جهان اسلام	
	تخصصی ☐ عملی ☐		
	اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف: بررسی امتداد فرهنگی و اجتماعی چالش‌های نظری جهان اسلام در جامعه ایران معاصر.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- چالش دینداری در عصر حاضر
- چالش تربیت دینی در عصر حاضر
- چالش عرفان‌های کاذب و نوظهور
- غرب‌گرایی و خودباختگی فرهنگی-هویت‌ی
- چالش نظام آموزشی؛ آموزش عمومی، دانشگاه
- چالش‌های تکنولوژی مدرن؛ هوش مصنوعی، بلاک چین و..
- چالش‌های ارتباطی - رسانه‌ای؛ فضای مجازی، متاورس و...

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال ۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- سیدحسین سراج‌زاده، چالش‌های دین و مدرنیته: مباحثی جامعه‌شناختی در دینداری و سکولار شدن، طرح نو، تهران، ۱۳۸۵.
- سید مجتبی حسینی، دین داری در دنیای معاصر، انتشارات نیستان.
- عبدالحسین فخاری، دین داری معاصر؛ چالش‌ها، فرصت‌ها، انتشارات گوی

دکتری تخصصی رشته دانش اجتماعی مسلمین

- مصطفی مه‌طلب، درآمدی بر: فلسفه‌ی تعلیم و تربیت تکلیف‌گرا (چالش میان تعلیم و تربیت دینی و تعلیم و تربیت سکولار)، پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی، ۱۳۹۶.
- محمد احسانی، نظام تربیت دینی از منظر امام خمینی، موسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۹.
- فریده پیشوایی، مریم رضایی، تکنولوژی و چالش‌های فرارو، تکنولوژی و چالش‌های فرارو، ۱۳۹۲.
- علی عزت‌بگوویچ؛ اسلام بین دو دیدگاه شرق و غرب؛ ترجمه‌ی حسین سیف‌زاده
- پارسانیا، حمید، سنت، ایدئولوژی، علم
- برنارد لوئیس و دیگران؛ برخورد تمدن‌ها: چالش سنت و مدرنیته؛ ترجمه‌ی غلامحسین میرزا صالح
- اکبر اسد‌علیزاده؛ اسلام و چالش‌های فکری معاصر (سکولاریزم)
- سید حسین نصر، جوان مسلمان و دنیای متجدد

عنوان درس به فارسی:		جریان‌شناسی انتقادی روشنفکری ایران پس از انقلاب اسلامی	
عنوان درس به انگلیسی:		Critical flow analysis of Iran's intellectuals after the Islamic revolution	
نوع درس و واحد	پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش‌نیاز:
	تخصصی ☐ عملی ☐		دروس هم‌نیاز:
	اختیاری ☒ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
	رساله / پایان‌نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

اهداف:

- روند پژوهی تحولات روشنفکری پس از انقلاب اسلامی و پیامدهای معرفتی و اجتماعی آنها؛
- بررسی ظرفیت‌های فکری و فرهنگی انقلاب اسلامی در مواجهه انتقادی با جریان‌های روشنفکری

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. کلیات

- «جریان‌شناسی انتقادی» به مثابه روش و ضرورت آن در مطالعات فرهنگی و اجتماعی؛
- معانی و معیارهای «روشنفکری» در ایران معاصر.

۲. گونه‌شناسی جریان‌های روشنفکری

- روشنفکری دینی: سروش و حلقه کیان
- روشنفکری فردیدی (قاره‌ای): فردید و داوری
- روشنفکری ملی‌گرا: بازرگان و ملی‌مذهبی‌ها
- روشنفکر باستان‌گرا: آرامش دوستدار و جواد طباطبایی
- روشنفکر دانشگاهی (آکادمیک): ابادری و

روشنفکر حوزوی: مقام معظم رهبری، مصباح یزدی، شهید مطهری

۳. بررسی ظرفیت‌های انقلاب اسلامی در مواجهه با جریان‌های روشنفکری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

ج) فهرست منابع پیشنهادی:

حمید پارسانیا: هفت موج اصلاحات

حمید پارسانیا: تطورات روشنفکری حوزوی

حمید پارسانیا: مقدمه کتاب شریعت در آینه‌ی معرفت

مجموعه مقالات روشنفکری حوزوی، بوستان کتاب

سید مهدی موسوی: آیت افسونگری (جریان شناسی عبدالکریم سروش و حلقه کیان)

عبدالحسین خسروپناه: جریان شناسی فکری ایران معاصر

علی دارابی: جریان شناسی فکری ایران (پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی)

عبدالوهاب فراتی: گونه شناسی فکری سیاسی حوزه علمیه قم

یحیی فوزی: تحولات سیاسی و اجتماعی در جمهوری اسلامی

علی اکبر رشاد: دین‌پژوهی معاصر

اسماعیل صادقیان: جریان شناسی فکری در جمهوری اسلامی ایران

دکتری تخصصی رشته دانش اجتماعی مسلمین

عنوان درس به فارسی:		بررسی و نقد مکاتب و نظریات جامعه‌شناسی (۲)	
عنوان درس به انگلیسی:		Reviewing and criticizing schools and theories of sociology	
دروس پیش‌نیاز:		بررسی و نقد مکاتب و نظریات جامعه‌شناسی (۱)	
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	
نوع درس و واحد		پایه ☐	نظری ☐
		تخصصی ☐	عملی ☐
		اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف:

مکاتب جامعه‌شناسی غربی ریشه در مبانی فلسفی و شرایط اجتماعی و فرهنگی جهان غرب دارند؛ بدیهی است که آموزش این مکاتب در دانشگاه‌های کشور ما بدون توجه به بنیان‌های معرفتی و زمینه‌های اجتماعی آنها، می‌تواند بستر ساز بروز چالش‌های مختلف معرفتی، فرهنگی و اجتماعی در جامعه ما شود، از این رو در ترویج مکاتب جامعه‌شناسی غربی باید کوشید تا افزون بر آموزش دقیق و مبنایی این مکاتب، نسبت به نقد بنیادین و روش‌شناختی آنها، نیز همت گماشت. درس «بررسی و نقد مکاتب و نظریات جامعه‌شناسی (۲)» با هدف آشنایی مبنایی دانشجویان مقطع دکتری رشته دانش اجتماعی مسلمین با مکاتب نظری مدرن و پسا مدرن جامعه‌شناسی و نقد این مکاتب در راستای تقویت ظرفیت نظریه‌پردازی در این دانشجویان طراحی شده است.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱- معرفی الگوی مفهومی بررسی و نقد مکاتب جامعه‌شناختی

۲- بررسی زمینه‌ها و ابعاد معرفتی و غیر معرفتی مکاتب مدرن جامعه‌شناسی انگلوساکسونی و نقد مبنایی، روش‌شناختی و بنیادی آنها: کارکردگرایی ساختاری، کنش متقابل نمادین، روش‌شناسی مردمی، مبادله، مکتب مطالعات فرهنگی پیرمنگام ...

۳- بررسی زمینه‌ها و ابعاد معرفتی و غیر معرفتی مکاتب مدرن جامعه‌شناسی آلمانی و نقد مبنایی، روش‌شناختی و بنیادی آنها: جامعه‌شناسی پدیدارشناختی، مارکسیسم هگلی، مکتب فرانکفورت ...

۴- بررسی زمینه‌ها و ابعاد معرفتی و غیر معرفتی مکاتب مدرن جامعه‌شناسی فرانسوی و نقد مبنایی، روش‌شناختی و بنیادی آنها: ساختارگرایی، مارکسیسم ساختاری، پسا ساختارگرایی ...

۵- بررسی زمینه‌ها و ابعاد معرفتی و غیر معرفتی سایر مکاتب و رویکردهای جامعه‌شناختی و نقد مبنایی، روش‌شناختی و بنیادی آنها: فمینیسم، پسا مدرنیسم ...

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

دکتری تخصصی رشته دانش اجتماعی مسلمین

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- سیدمن، استیون (۱۳۹۸)، کشاکش آراء در جامعه‌شناسی، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی
- کالینیکوس، الکس (۱۳۸۳)، درآمدی تاریخی بر نظریه اجتماعی، ترجمه اکبر معصوم‌بیگی، تهران: نشر آگه
- ریتزر، جورج (۱۴۰۰)، نظریه جامعه‌شناسی، ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.
- کرایب، یان (۱۳۹۱)، نظریه اجتماعی مدرن از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مخبر، تهران: نشر آگه
- شرت، ایون (۱۴۰۰)، فلسفه علوم اجتماعی قاره‌ای؛ هرمنوتیک، تبارشناسی و نظریه انتقادی، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- بارکر، کریس (۱۳۹۶)، مطالعات فرهنگی؛ نظریه و عملکرد، ترجمه مهدی فرجی و نفیسه حمیدی، تهران: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- تانگ، رزمی (۱۳۸۷)، درآمدی جامع بر نظریه‌های فمینیستی، ترجمه منیژه نجم عراقی، تهران: نشر نی.
- پارسانیا، حمید (۱۳۹۳)، جهان‌های اجتماعی، قم: نشر کتاب فردا.
- پارسانیا، حمید (۱۴۰۱)، فلسفه و روش علوم اجتماعی، قم: ناشر بوستان کتاب.

عنوان درس به فارسی:		رویکرد انتقادی به جامعه‌شناسی دین	
عنوان درس به انگلیسی:		A critical approach to the sociology of religion	
دروس پیش‌نیاز:	ندارد	پایه ☐	نظری ☐
دروس هم‌نیاز:		تخصصی ☐	عملی ☐
تعداد واحد:	۲	اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف:

جامعه‌شناسی مدرن با نفی ظرفیت شناختی دین، به عنوان بدیل نیرومند علم مدرن، گام‌های ابتدائی خود را آغاز نموده و با صورت‌بندی این تقابل، تشخصی معرفتی مضاعفی یافت؛ باین همه نتوانست، جایگزینی درخوری برای دین سامان دهد و مجدداً به بازسازی نهاد دین متناسب با جهان مدرن پرداخت. هرچند نهضت دین‌پردازی مدرن از روزگار ابتدایی جامعه‌شناسی آغاز شد، اما در این میان، پرسش‌های اساسی مرتبط با نسبت دین با جامعه، تطورات نظری متنوعی را رقم زد.

رویکرد اثباتی و تحویلی به دین در آثار اولیه جامعه‌شناسان دین، مسائل متعددی را نمایان ساخت که پس از آن عمده جامعه‌شناسان دین را به پاسخ‌گویی و بازنگری‌های پی‌درپی واداشت. کارکردزدگی، نگاه بیرونی به دین، همسان‌انگاری ادیان، بی‌اعتنایی به کارکردهای آشکار، ترجیح تلقی ناظر و عدم التفات به خصوصیت‌های تاریخی ادیان، از جمله آسیب‌های رویکرد اثباتی بود، که مبدا گفتگوهای نظری بعدی شد. این گفتگوها گستره وسیعی را شامل می‌شد که با نفی ظرفیت معرفت‌شناختی دین و تقلیل آن به عنوان نهادی اجتماعی با کارکرد انسجام‌بخشی آغاز شد؛ اما همزمان با افول اقتدار اثبات‌گرائی و ظهور چرخش‌های فرهنگی و معناشناختی، دین به عنوان مهم‌ترین چارچوب اجتماعی معنابخش قلمداد شد.

هرچند تطورات نظری مابعد اثبات‌گرائی به رفع اشکالات برآمده از آن رویکرد پرداختند، اما مهم‌ترین آسیب آن یعنی نفی ظرفیت شناختی دین، هیچگاه مرتفع نشد. با نفی این ظرفیت مهم، دین از جایگاه اندیشمندانه و سوژه پدیده‌های اجتماعی به زیر کشیده شد و به‌عنوان عکس‌العمل دیگر پدیده‌های اجتماعی، موضوع دانش جامعه‌شناسی مدرن قرار گرفت و جامعه‌شناس در پی یافتن رابطه دین با دیگر پدیده‌ها به تقلیل و تحلیل آن مشغول شد.

آنچه در رویکرد انتقادی به جامعه‌شناسی دین پی گرفته می‌شود، مانع‌زدایی و زمینه‌سازی برای بازگشت دین به جایگاه سوژگی است. این بازخوانی ضرورت بازبینی مبانی متعددی در دانش اجتماعی را مطالبه می‌کند؛ در غیر این صورت، با حضور مبانی هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی علم مدرن، دین همچنان، از هرگونه ظرفیت شناختی تهی خواهد ماند.

برای دستیابی به این مهم سه‌گام محوری در این درس‌نامه پیگیری می‌شود. در گام نخست، به بازخوانی تطورات نظریات جامعه‌شناسی دین، با رویکردی مبتنی بر جامعه‌شناسی معرفت، به نسبت تحول و تکامل این حوزه دانشی با خاستگاه زمانی و مکانی پرداخته می‌شود. در گام بعد با بررسی مبانی معرفتی رویکردهای مختلف در جامعه‌شناسی دین به بازشناسی عواملی که باعث طرد ظرفیت سوژگی دین شده‌اند، می‌پردازد و

مبانی بدیل آن که این ظرفیت را احیا می کنند، مورد مطالعه قرار می گیرد. در نهایت، بررسی مسائل بنیادین جامعه شناسی دین را با رویکرد جدید محل اهتمام قرار خواهد گرفت.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- شناخت تطورات نظری جامعه شناسی دین
 - رهیافت های اثباتی و تحویلی (کارکردی)
 - رهیافت های تفسیری و پدیدارشناختی
 - رهیافت های انتقادی و پست مدرن
 - رهیافت های گزینشی و تلفیقی
- بازخوانی انتقادی مبانی جامعه شناسی مدرن
 - مبانی هستی شناختی جامعه شناسی دین
 - مبانی معرفت شناختی جامعه شناسی دین
 - مبانی انسان شناختی جامعه شناسی دین
- بازسازی انتقادی مبانی دانش اجتماعی دینی
 - بازسازی معنای عقل و عقلانیت
 - بازسازی معنای علم و فلسفه
 - بازسازی نسبت انسان و جامعه
 - بازسازی معنای دین و دینداری
- بررسی مسائل بنیادین جامعه شناسی دین با رویکرد جدید (بررسی تطبیقی)
 - دین و توسعه اجتماعی
 - دین و دولت و حوزه عمومی
 - جامعه شناسی دین و حوزه عمومی
 - دین و امر خصوصی
 - دین و سازمان های و جنبش های دینی
 - دین و جهانی شدن
 - دین و تنوع فرهنگی و اقلیت ها

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- اسکات، جولی، وهال، آیرین (۱۳۸۲)، ترجمه افسانه نجاریان، دین و جامعه‌شناسی، تهران: نشر رسش.
- الیاده، میرچا (۱۳۹۷) در پی سرچشمه‌های ادیان، ترجمه مینا غرویان، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.
- بکفورد، جیمز ای. (۱۳۸۹)، دین و نظریه اجتماعی: رهیافت سازنده‌گرایی اجتماعی، ترجمه مسعود آریایی‌نیا. تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- ترنر، برایان. اس. (۱۳۸۸)، وبر و اسلام: با پانوشته‌های انتقادی و مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی ماکس وبر، مترجمان حسین بستان، علی سلیمی، عبدالرضا علیزاده؛ با همکاری مهدی صفار دستگردی... [و دیگران]، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- توسلی، غلامعباس، جامعه‌شناسی دینی (۱۳۸۰)، تهران: نشر سخن.
- پارسانیا، حمید (۱۴۰۰)، رنسانس دینی و سکولاریسم پنهان، قم: کتاب فردا، ۱۴۰۰.
- پارسانیا، حمید (۱۴۰۱)، فلسفه و روش علوم اجتماعی، قم: ناشر بوستان کتاب.
- پارسانیا، حمید (۱۳۹۴)، سنت، ایدئولوژی، علم، مجموعه مقالات، قم: موسسه بوستان کتاب.
- دیوی، گریس (۱۳۹۵)، جامعه‌شناسی دین: دستور کار انتقادی، ترجمه پروانه موققی، نادر صنعتی، قم: انتشارات جامعه‌شناسان.
- خدای، علیرضا (۱۳۹۵)، دین در جوامع مدرن: مقالاتی در جامعه‌شناسی دین، تهران: نشر نی.
- زااکرم، فیل (۱۳۸۴)، درآمدی بر جامعه‌شناسی دین، مترجم خشایار دیهیمی، تهران: لوح فکر: موسسه گفت و گوی ادیان، تحقیقات فناوری و ارتباطات علمی، پژوهش‌های علمی و اجتماعی.
- زیمل، گئورگ (۱۳۸۸)، مقالاتی درباره دین: فلسفه و جامعه‌شناسی دین، ترجمه شهناز مسمی‌پرست، تهران: ثالث.
- شجاعی‌زند، علیرضا (۱۳۸۰)، دین، جامعه و عرفی شدن: جستارهایی در جامعه‌شناسی دین، تهران: نشر مرکز.
- شجاعی‌زند، علیرضا (۱۳۹۱)، جامعه‌شناسی دین: درباره موضوع، تهران: نشر نی.
- فورشت، اینگر (۱۴۰۰)، درآمدی بر جامعه‌شناسی دین، ترجمه مجید جعفریان، قم: انتشارات ادیان
- عبدالله جوادی‌آملی، حمید پارسانیا (۱۴۰۱)، علم دینی، تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
- نیزیگاما، ایزاک، (۱۳۹۶) درآمدی بر جامعه‌شناسی دین پیتر ال. برگر، ترجمه علیرضا خدای، تهران: نقد فرهنگ.
- میرباقری، سیدمحمد مهدی (۱۳۹۶)، نسبت دین با علم و فناوری، قم: انتشارات تمدن نوین اسلامی.
- وبر، ماکس (۱۳۹۶)، جامعه‌شناسی دین، مترجم محسن ثلاثی، تهران: نشر ثالث.
- همیلتون، مالکوم (۱۴۰۰)، جامعه‌شناسی دین، مترجم محسن ثلاثی، تهران: نشر ثالث.

دکتری تخصصی رشته دانش اجتماعی مسلمین

عنوان درس به فارسی:		روش تحقیق در علم اجتماعی مسلمین	
عنوان درس به انگلیسی:		Research Method In Muslim social Knowledge	
نوع درس و واحد	پایه ☐ نظری ☒	ندارد	دروس پیش نیاز:
	تخصصی ☐ عملی ☐		دروس هم نیاز:
	اختیاری ☒ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
	رساله / پایان نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف کلی:

بازخوانی روش های تحقیق در حوزه های مختلف علم اجتماعی مسلمین

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- روش های تجربی
- روش های برهانی
- روش های فقهی
- روش های تفسیری؛ نقلی، اجتهادی، تاویلی، استنباطی
- روش های شهودی
- روش های تحلیلی
- روش های تطبیقی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در فرایند برگزاری کلاس در قالب ارائه کنفرانس کلاسی و نگارش مقاله متناسب با محتوای آموزشی (متناسب با دانشجوی دکتری)

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم سال ۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ابزار آموزشی و کمک آموزشی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

ایمان، محمدتقی، روش شناسی علوم انسانی نزد اندیشمندان مسلمان
 پارسانیا، حمید، روش شناسی انتقادی حکمت صدرایی
 پارسانیا، حمید، فلسفه و روش در علوم اجتماعی،
 رجبی، محمود، روش تفسیر قرآن
 قراملکی، احد، روش شناسی مطالعات دینی
 مصباح یزدی، محمدتقی، شرح برهان ابن سینا